

**HỘI NGHỊ “TÌNH HÌNH TỔ CHỨC TRIỂN KHAI THỰC HIỆN
NGHỊ ĐỊNH SỐ 115/2005/NĐ-CP VỀ CƠ CHẾ TỰ CHỦ TỰ CHỊU
TRÁCH NHIỆM CỦA CÁC TỔ CHỨC KH&CN CÔNG LẬP VÀ NGHỊ
ĐỊNH SỐ 80/2007/NĐ-CP CỦA CHÍNH PHỦ VỀ DOANH NGHIỆP
KH&CN”**

Hiện nay, việc triển khai Nghị định số 115/2005/NĐ-CP về cơ chế tự chủ tự chịu trách nhiệm của các tổ chức KH&CN công lập và Nghị định số 80/2007/NĐ-CP về doanh nghiệp KH&CN là một trong những nội dung trọng tâm trong công tác đổi mới cơ chế quản lý của Bộ Khoa học và Công nghệ (Bộ KH&CN).

Ngày 25/3/2009 tại Hà Nội, Bộ KH&CN, dưới sự chủ trì của Thứ trưởng Nguyễn Quân, đã tổ chức Hội nghị về tình hình tổ chức triển khai thực hiện hai Nghị định nói trên với sự tham dự của lãnh đạo và cán bộ của các đơn vị quản lý nhà nước, các đơn vị sự nghiệp, tổ chức KH&CN trực thuộc Bộ.

Báo cáo về tình hình tổ chức triển khai thực hiện hai Nghị định trên phạm vi cả nước và việc thực hiện của các tổ chức KH&CN trực thuộc Bộ đã được ông Trần Văn Tùng, Vụ trưởng Vụ Tổ chức cán bộ trình bày.

Hiện nay, trong tổng số 504 tổ chức KH&CN thuộc các Bộ, ngành, địa phương có hơn 200 tổ chức đã có đề án được phê duyệt (chiếm khoảng 45%); hơn một nửa - đã có đề án trình phê duyệt (khoảng 26%); số còn lại - đang xây dựng và hoàn chỉnh Đề án (26 %). Ngoài ra, có 30 tổ chức KH&CN đã được các Bộ, ngành, địa phương cho chuyển đổi theo Nghị định 43/2006/NĐ-CP ngày 25/04/2006 của Chính phủ (khoảng 6%) do chưa hiểu rõ thực chất của Nghị định 115. Cũng trong số 504 tổ chức KH&CN nói trên có 117 tổ chức đã được các Bộ, ngành và địa phương xác định là tổ chức nghiên cứu cơ bản, nghiên cứu chiến lược, chính sách phục vụ quản lý nhà nước (đối tượng quy định tại Khoản 3, Điều 4, Nghị định 115 và chiếm tỷ lệ 23%). Riêng Bộ KH&CN có 40 tổ chức KH&CN thuộc đối tượng áp dụng Nghị định 115. Đến

nay, Bộ đã phê duyệt đề án chuyển đổi cho 18 tổ chức, (14 đơn vị thuộc diện hoạt động tự trang trải kinh phí và 4 đơn vị thuộc diện nghiên cứu cơ bản), 22 tổ chức còn lại vẫn đang trong quá trình xây dựng, hoàn chỉnh đề án để phê duyệt.

Thực tế thời gian qua cho thấy, sau khi chuyển đổi hoạt động sang cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm, một số tổ chức KH&CN đã đạt được kết quả tương đối tốt như Viện Nghiên cứu Mỏ và Luyện kim, Viện Nghiên cứu Cơ khí, Viện Máy và Dụng cụ (Bộ Công thương); Viện Nghiên cứu KHKT Bảo hộ Lao động (Tổng Liên đoàn Lao động VN); Trung tâm Nghiên cứu gia cầm Thụy Phương thuộc Viện Chăn nuôi (Bộ Nông nghiệp và PTNT). Trong Bộ KH&CN cũng có những tổ chức như vậy, chẳng hạn như Trung tâm Quacert hay Trung tâm Kỹ thuật Tiêu chuẩn Đo lường 3 thuộc Tổng cục Tiêu chuẩn-Đo lường-Chất lượng (TC-ĐL-CL) (năm 2007, thu sự nghiệp tăng 19%, nộp ngân sách tăng 20% so với năm 2006), v.v...

Tuy nhiên, theo đánh giá của Hội nghị, tiến độ thực hiện Nghị định 115 là chậm so với lộ trình quy định, đặc biệt ở khối địa phương và các tổ chức KH&CN thuộc lĩnh vực KHXH và nhân văn. Nguyên nhân có thể liệt kê như sau:

- Lãnh đạo một số Bộ, ngành, địa phương vẫn chưa chỉ đạo quyết liệt và chưa có hướng dẫn cụ thể;

- Số lượng các tổ chức KH&CN khá lớn (đặc biệt là tại Bộ Nông nghiệp và PTNT, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Viện KHXH Việt Nam, Viện KHCN Việt Nam, v.v...) nên đòi hỏi nhiều thời gian để phân loại, sắp xếp lại, thẩm định đề án chuyển đổi;

- Việc ban hành các văn bản hướng dẫn Nghị định 115 còn chậm và không đồng bộ (do khối lượng văn bản hướng dẫn lớn, phức tạp và cần có ý kiến tham khảo của nhiều cơ quan, đơn vị liên quan; do ở nhiều nơi (Bộ, ngành, địa phương) có sự thay đổi về cơ cấu tổ chức);

- Công tác tuyên truyền của Bộ KH&CN và của các Bộ, ngành về nội dung của Nghị định 115 còn hạn chế dẫn đến nhận thức chưa đầy đủ về Nghị định và tâm lý e ngại trong triển khai của nhiều tổ chức KH&CN và cơ quan chủ quản.

Đại diện một số cơ quan, đơn vị thuộc Bộ KH&CN như Tổng cục TC-ĐL-CL, Viện Năng lượng nguyên tử Việt Nam, Viện Ứng dụng công nghệ, Trung tâm Quacert đã trao đổi những thuận lợi và khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai thực hiện các Nghị định trên.

Hội nghị cũng cho rằng, để khắc phục những vướng mắc đó, về phía các tổ chức KH&CN (kể cả lãnh đạo các tổ chức này) cần phải hiểu thật thấu đáo nội dung các văn bản (trước hết là Nghị định 115 và Thông tư liên tịch 12 hướng dẫn Nghị định 115), phải có quyết tâm chuyển đổi; các cơ quan chủ quản phải quan tâm, hỗ trợ hơn đối với các tổ chức KH&CN trong quá trình chuyển đổi; về phía các cơ quan quản lý nhà nước, phải hướng dẫn đầy đủ, kịp thời, phải có sự phối hợp đồng bộ giữa các cơ quan chức năng của các Bộ, ngành, địa phương, khắc phục tính cục bộ, v.v... Đặc biệt các đơn vị quản lý của Bộ KH&CN cần vào cuộc mạnh mẽ, quyết liệt hơn nữa.

Trong kết luận Hội nghị, Thứ trưởng Nguyễn Quân một lần nữa nhấn mạnh ý nghĩa, tầm quan trọng của Nghị định 115, Nghị định 80 và ghi nhận những kết quả thực hiện những Nghị định này của các tổ chức KH&CN trực thuộc Bộ trong thời gian qua. Thứ trưởng cũng đã giao nhiệm vụ cụ thể cho các đơn vị trực thuộc Bộ như Vụ Tổ chức cán bộ, Vụ Kế hoạch- Tài chính, Vụ Pháp chế, Vụ KH&CN các ngành kinh tế- kỹ thuật, Vụ Khoa học xã hội và tự nhiên, Cục Ứng dụng và phát triển công nghệ, Ban KH&CN địa phương,... và các tổ chức KH&CN thuộc Bộ trong việc nhanh chóng tổ chức triển khai thực hiện Nghị định 115 và Nghị định 80.

Nguyễn Tiến Đức